

Таємниця Дейва Рігена

Генрі Лоусон

Переклад: Ірина Стешенко

— А ще був тутечки такий собі Дейв Ріген, — мовив подорожній. — Дейв помирав частіше, ніж будь-який інший чагарянин з тих, що я їх знавав. Часто-густо чутка котилася, що він помер, коли — гульк! — аж він ізнову тут, як уродився. Йому тее немов і до шмиги — поминувши один раз, коли брат його забрав йому гроші та пропив їх геть-чисто всі, щоб утопити свою тугу з нагоди, як він казав, Дейвового "дочасного сконання".

Отож одного разу подався Дейв до Квінсленду з товаром, та п не було його десь зо три роки, і чутка пішла, що він помер, як звичайно. Гомоніли, що втопився він у Богені, намагаючись перепливати на своїй коняці широку річку, — а його кохана похопилася та й віддалася за гіршого парубка перше, ніж Дейв повернувся.

Так, отож одного дня подався я до чагарів будівельного матеріалу пошукати, коли це, як зніметься щонайлютіша в цій місцевості хмара та як ударить вітром і тучею! Та ще й град випав, а градинки ті, мов кульки завбільшки, та щоб не сховався я вчасно за пеньок та не присів був навкарачки, то мене б на решето побило, як... як утеклого каторжника, що по чагарях розбишакує. А проте я таки змок до рубця. Темна хмара проминула за кілька хвилин, вода позбігала до байраків, і проглянуло сонце, а хаші запарували — й засмерділи, як нові молескінові штани. Я рушив дорогою і незабаром побачив довгого сухореброго парубка, що виліз на довгу сухоребру коняку та й виїхав з чагарів укінці прочистки. Я впізнав Дейва відразу, тільки-но глянув на нього.

Дейв їздив верхи на високій, доброго плоду коняці з прогнутою спиною, а тулуб і ноги в неї були такі, як у кенгурового собаки; вона то кружляла навколо вас, то йшла бокаса, відступаючи, немов боялася, що ви всадите їй попід ребра ножаку.

— Здоров, Дейве! — сказав я, коли він під'їхав до мене, стиснувши острогами коня, — Як тобі ведеться?

— Здоров, Джіме! — каже він. — А тобі як ведеться?

— Добре! — кажу я. — Як твої справи?

Але перш, ніж ми встигли щось один одному сказати, тая коняка пішла-таки бокаса та й погнала в чагарі праворуч. Я чекав, бо я знав достеменно, що Дейв повернеться назад, якщо я чекатиму на нього, скільки треба; і хвилин за десять він виїхав боком із чагарів ліворуч.

— О, в мене все гаразд, — каже він, стискаючи острогами коняку, що кривуляла навколо. — Як тобі ведеться?

— Добре! — кажу я. — А як твої старі?

— О, я ще не навідувався додому, — каже він, простягаючи мені руку; але перш ніж я встиг її потиснути, клята коняка дала дьору вбік, до південного краю прочистки, та й знову помчала у хашу.

Я чув, як Дейв лаявся в хащі хвилин із двадцять, мо', й більше, а тоді він ізнову з'явився на другому кінці прочистки, підострожуючи коняку та проклинаючи її на всі заставки.

— Де ти був увесь цей час? — спитався я, коли коняка підійшла вихилясом, немов той бумеранг, вигинаючись.

— Коло затоки, — відповів Дейв.

— Таж гроза була, Дейве, — сказав я.

— Ох, та й ударила ж, клята! — каже Дейв.

— А тебе заскочила?

— Атож.

— Пересидів десь дощову годину?

— Ні.

— Та ти ж сухий, як скіпка, Дейве!

Дейв усміхнувся.

— І-і-і! — загорлав він.

То він гукав так до своєї коняки, що знову вигнулася бумерангом та й геть у чагарі майнула.

Я чекав; але він не повернувся, і я вирішив, що він заїхав десь дуже далеко, заки йому пощастило коняку зупинити, — тож, мабуть, помислив він, що не варт уже й повертатися до мене; тоді я пішов собі далі.

Минув який час, і почали мене різні думки обсідати. Дейв був сухий, як скіпка, а я знав, що не мав він часу до якого захисту дістатися, бо катма жадної повітки ближче, як за двадцять миль звідси. Та й не тільки він сам був сухий, ще й куцинка його була пожмакана та порохом припала, — так, немов він у дуплі спати поклався; і коли я почав був про тєє думати, то згадав, що обличчя його видалося мені худіше й блідіше, ніж звичайно, та й руки його, що вони йому завше з рукавів куцини стирчали — так само; та ще й кров була в нього на обличчі — але я був подумав, що то його подряпала гілляка. (Дейв звичайно носив куцину на три-чотири номери менше за свій розмір, і рукава тії куцини тільки-но покривали йому лікті, а на спині вона йому ледь до очкура досягала). І волосся його видалося мені темне та зализане, а не рудаве й настобурчене, мов щетина на старій щітці, як воно було раніше. А далі я згадав, що й голос згучав йому інакше. А коли наступного дня почав я розпитуватись, то виявилось, що ніхто нічого про Дейва не чув, і хлопці вирішили тоді, що, звісно, я був п'яний або побачив його привид.

Щось тут не тєє — не гаразд, і я таки добре занепокоївся. Я не міг збагнути, яким то чином Дейв сухий залишився, а коняка, і попруга, і кульбака були мокрі. Я розповів хлопцям, як він балакав до мене, та що він сказав, та як він свою коняку лаяв; а вони все свої та й свої товкли, що то був Дейвів привид, та й край. Я їм сказав, що Дейв був сухий, як скіпка, після того, як ливний дощ періщив, але вони тільки-но реготалися і мовили, що, звісно, тамечки місце сухе, куди Дейв подався. Я їм утовкмачував та сперечавсь із ними, доки хлопці не почали стукати себе пучками по лобі та накиувати

мені бровами — тоді я покинув доводити. А втім, я не покинув думати — я завше ненавидів таємниці. Навіть Дейвів батько сказав мені, що Дейва немає вже живого, а ні, то його привид не міг би вештатися по всіх усядах; Дейвів батько сказав, що він, натурально, знає Дейва краще за всіх і добре знає, що воно й до чого. Один, а мо', й двоє парубків, що бачили Дейва приблизно в одних часах зі мною, нагодилися дуже до речі — отоді хлопці остаточно стали на тому, що Дейв таки помер.

Проте одного чудового дня, коли ми зібралися до гурту й гуляли коло халабуди в орлянку, один з хлопців загорлав:

— Тю, ти диви! Ондечки суне Дейв Ріген!

Я глянув і побачив Дейва, живого Дейва, що виїхав бокаса з хмари пороху, виїхав верхи на довгій, сухоребрій коняці.

Він заїхав до дворища, зліз із коняки, припнув її до стовпа, спустив на брамі поперечку, а тоді рушив до нас, із широченним усміхом — пів-акра завширшки — на обличчі. Дейв мав довгі, тонкі криві ноги, і коли він рухався по землі, то немов котився на коліщатках.

— Здоров, Дейве! — кажу я. — Як ся маєш?

— Здоров, Джіме! — сказав він. — Сто чортів, а ти як?

— Чудово! — кажу я, стискаючи йому руку. — Як ся маєш?

— О, я ся маю чудово! — каже він. — Як справуночки?

Ну, ото ж, коли ми з ним отако погугурили, та й інші хлопці розпиталися в нього, як то йому ведеться, він сказав:

— То й гаразд! Ходімо та вкиньмо яку чарчину!

І всі хлоп'ята попленталися за ним, обійшли ріг та й утирилися в бар слідком за Дейвом. Погомоніли ми трішки поміж собою, і він нам сказав, що уже був сюди заїздив, та подався геть звідси, не побачивши нікого з нас, крім мене, бо несподівано почув про череду, що її пригнано на одну станцію миль за двісті звідси; трохи згодом я відвів його набік і сказав:

— Слухай-но, Дейве! А чи пам'ятаєш ти той день, коли я зустрів тебе після ливного дощу?

Він почухав голову.

— Аякже, пам'ятаю, — каже.

— Ти десь пересидів того дня дощову годину?

— Звісно, що ні.

— То якого ж дідька лисого не змок ти тоді, як хлюща?

Дейв посміхнувся, а тоді й каже:

— Ге, коли я побачив, що тучна хмара наступає, я поскидав із себе всю одежину та заховав її до дупла, де вона й лежала собі, заки передощило.

Атож, — каже він по тому, як усі хлопці добре нареготалися, а я все ще з думок не вийшов, — одежина моя, — каже, — суха полишилася, а я чудово під прохолодним душем відсвіжився.

Тоді він почухав мізинним пальцем потилицю, щелепа йому відвисла, й він

замислився; тоді потер собі чолопок та плече, і то вельми зосереджено, а тоді сказав:

— Та тільки не додумався я, що падатиме град, нехай йому абищо.